

GENDERDOC-M

RAPORT PRIVIND SITUAȚIA DREPTURILOR PERSOANELOR LGBT+ ÎN REPUBLICA MOLDOVA ANUL 2022

Raportul este pregătit de: Angela Frolov, Coordonatoare a Programului Lobby și Advocacy, Centrul de Informații GENDERDOC-M, e-mail angela.frolov@gdm.md, telefon: +373 022 990 992

Acest raport reflectă situația privind respectarea drepturilor persoanelor LGBT+ și influența politică și socială asupra persoanelor LGBT+, precum și homofobia, și transfobia din societate, dar și schimbările pozitive pentru persoanele LGBT+ din Republica Moldova.

Anul 2022 a fost cel mai mult influențat de invazia rusă în Ucraina, care a provocat cea mai mare criză de refugiați din Europa de la al Doilea Război Mondial. Peste 5,6 milioane de ucraineni au părăsit țara în primele luni. Moldova a găzduit peste 400.000 de refugiați din Ucraina. GENDERDOC-M a început din primele zile după invazie să acorde ajutor refugiaților LGBT+. Cele mai mari probleme care trebuiau rezolvate erau legate de trecerea hotarelor pentru femeile trans care nu și-au schimbat documentele.

Cu câteva luni mai târziu, spre Moldova au început să vină persoane LGBT+ din Federația Rusă, care își părăseau țara din cauza mobilizării, dar și a adoptării unor legi homofobe și transfobe. GENDERDOC-M a acordat ajutor în cazare și asigurarea celor mai necesare produse refugiaților.

La sfârșitul lunii aprilie, au fost raportate mai multe explozii în Transnistria. La 23 februarie 2022, autoritățile moldovenești au declarat stare de urgență în contextul crizei regionale.

Starea de urgență a schimbat prioritățile Parlamentului și Guvernului, iar criza refugiaților a schimbat focusul organizației pentru câteva luni. Primele luni după război au fost de șoc și pentru angajații GDM, din cauza riscului enorm de invazie rusească în Moldova.

În Republica Moldova au fost înregistrate încă două organizații LGBTQ+ „Queer voices” și „BANG-BANG portal web dedicat comunității LGBTQ din RM”. Din inițiativa GDM, a fost creată o rețea comună a organizațiilor și activiștilor/activistelor LGBTQ+ pentru coordonarea activităților și discuția asupra strategiilor de activism.

Rezultatele ultimului studiu efectuat de Magenta Consulting, la comanda Centrului de Informații GENDERDOC-M, în perioada martie - aprilie 2022, arată că locuitorii orașului Chișinău au devenit mai toleranți. Datele obținute în cadrul acestui studiu au fost comparate cu rezultatele studiului similar din 2019.

Astfel, atitudinile pozitive și foarte pozitive au crescut cu 4% față de 2019; atitudinea neutră a crescut cu 19%; atitudinea foarte negativă a scăzut cu 13%. În prezent, numărul persoanelor care au o atitudine negativă sau foarte negativă față de persoanele LGBT+ este de doar 33% față de 55% în 2019.

Acceptarea afecțiunii (sărut romantic) în locuri publice între două femei reprezintă 56% din numărul total de respondenți față de 47% în 2019, în timp ce acceptarea afecțiunii (sărut

Adresa: str. Valeriu Cupcea 72/1, MD-2021, Chisinau, Republica Moldova

Tel: +373 22 288861, 288863 Fax: +373 22 288859

E-mail: info@GENDERDOC-M.md

www.GENDERDOC-M.md

romantic) în locuri publice între doi bărbați reprezintă 10% din numărul total de respondenți față de 6% în 2019.

Numărul persoanelor care nu s-ar simți confortabil în prezența persoanelor LGBT a scăzut și el până la 36% față de 54% în 2019.

28% dintre respondenți au spus că sunt interesați să cunoască persoanele LGBT (15% în 2019), iar 25% (17% în 2019) sunt indiferenți față de orientarea sexuală a oamenilor. 20% (10% în 2019) dintre respondenți au spus că au persoane LGBT printre prieteni sau cunoștințe.

În ceea ce privește legalizarea căsătoriilor între persoane de același sex, respondenții și-au exprimat opinia astfel: 14% (5% în 2019) au spus că aceste căsătorii ar trebui legalizate; 67% (65% în 2019) au spus că ar trebui interzise. Numărul celor care nu au o opinie pe acest subiect a scăzut - 11% față de 14% în 2019. A scăzut și numărul celor care au spus că acest subiect nu contează pentru ei: 20% față de 26% în 2019.

Studiul a mai arătat că persoanele cu venituri mai mari sunt mai tolerante față de comunitatea LGBT: 37% față de 10% din segmentul de respondenți cu cele mai mici venituri. În același timp, persoanele cu studii superioare sunt mai tolerante decât persoanele cu studii medii generale, 62% față de 13%.

Cel mai tolerant sector din Chișinău este Botanica, cu o rată de 26% de acceptare a persoanelor LGBT. În 2019 această poziție era ocupată de Buiucani.

În 2022 este atestată creșterea ponderii respondenților care consideră că atât femeia, cât și bărbatul trebuie să se ocupe de activitățile tradițional „masculine”/ „feminine”.

Cel mai mulți cred că atât bărbatul, cât și femeia, trebuie să ocupe de educația copiilor - 83%, +12% comparativ cu 2019 și luarea deciziilor importante în familie - 82%, +10% față de 2019.

În școli lipsește orice tip de informație despre orientarea sexuală și identitatea de gen, mai mult decât atât, majoritatea profesorilor școlari și universitari au prejudecăți legate de persoanele LGBTI+ și alte grupuri, și aceste atitudini sunt promovate la lecții. Aceste atitudini provoacă multiple cazuri de bullying și violență între elevi. Legea pentru prevenirea bullyingului în școli a fost votată în prima lectură, dar este ținută deja de mai multe luni în suspans.

Centrul de Informații GENDERDOC-M, în parteneriat cu Terre des Hommes Moldova, a efectuat un [studiu](#) privind analiza problemelor cu care se confruntă adolescenții LGBT+ din Republica Moldova. La studiu, condus de Magenta Consulting, au participat adolescenți LGBT+ cu vârsta de 15 – 19 ani. Discuțiile au avut loc în perioada 25 noiembrie 2021 – 28 ianuarie 2022.

Astfel, majoritatea adolescenților intervievați au afirmat că au dezvăluit orientarea lor sexuală/ identitatea lor de gen unui cerc restrâns de persoane – cel mai des prietenilor apropiați, altor tineri LGBT+, fraților sau surorilor, părinților.

În ceea ce privește relația și interacțiunea cu familia, intervievații au menționat într-o măsură mai mare că au relații neutre sau distante cu părinții. Principalele probleme în relaționarea cu familia sunt reticenta de a dezvălui părinților orientarea sexuală/ identitatea de gen și părerea negativă a părinților față de comunitatea LGBT+. Totodată, unii adolescenți au declarat că un părinte sau un membru al familiei (soră, frate, bunica) au o atitudine de susținere și acceptare față de ei. Câțiva respondenți au menționat că au întrerupt relația cu părinții odată ce au atins majoratul sau că planifică să o întrerupă odată ce finalizează școala și își pot asigura independența financiară.

Majoritatea persoanelor intervievate au declarat că orientarea sexuală și identitatea de gen sunt discutate puțin la școală. Unii respondenți au menționat că majoritatea colegilor sunt toleranți sau neutri, iar alții au indicat că majoritatea colegilor au o părere negativă față de persoanele LGBT+. Spre deosebire de opinia care există în rândul colegilor, respondenții afirmă că majoritatea profesorilor au sau au expus opinii negative despre persoanele LGBT+. În același

timp, o parte din respondenți au relatat că în școala lor există profesori cu o opinie neutră sau susținătoare față de LGBT+.

Referitor la problemele legate de spațiul public, principala dificultate menționată de respondenți a fost discriminarea persoanelor LGBT+, atitudinea generală negativă, și amenințări/violență împotriva persoanelor LGBT+. Majoritatea intervievaților au auzit despre cazuri în care persoanele LGBT+ au fost agresate în spațiul public, iar unii dintre respondenți au fost personal agresați verbal și amenințați în spații publice. În majoritatea situațiilor, persoanele nu s-au adresat la poliție. O parte majoritară a respondenților au expus o opinie negativă față de poliție, menționând că colaboratorii poliției nu sunt toleranți față de comunitatea LGBT+.

Lipsește și cadrulul legal care ar permite parteneriatul civil, ceea ce limitează efectiv drepturile persoanelor LGBTQI+. Lipsa unei legi de parteneriate pentru cuplurile de același sex, care ar asigura drepturi egale cu cuplurile heterosexuale, creează bariere și probleme de discriminare.

În situația în care este război pe teritoriul Ucrainei și Federația Rusă este stat agresor, majoritatea cuplurilor de același sex, care locuiau pe teritoriile acestor țări și în care unul/una este cetățean/ă a Republicii Moldova, decid să se mute în Moldova. În cazul cuplurilor heterosexuale, soțul sau soția unui cetățean/unei cetățene a Republicii Moldova poate solicita permis de ședere în baza actului de căsătorie. Pentru cuplurile de același sex permisul de ședere este indisponibil. Unica posibilitate este solicitarea de azil, dar acest statut are unele interdicții (de exemplu, imposibilitatea de a vizita țara a cărei cetățean ai fost), ceea ce este complicat pentru unii oameni, care pot avea proprietate privată în țara de origine.

Faptul că cuplurile de același sex nu sunt recunoscute în Republica Moldova crează mai multe bariere, cum ar fi: nu poți solicita implicarea statului în caz de divorț; nu poți moșteni sau lăsa moștenire partenerului (mai ales în cazul unui imobil), nu poți lua credite ipotecare comune, nu poți lua decizii după decesul partenerului legate de înmormântare, nu poți infia copilul partenerului/partenerei etc.

Victimele violenței în familie LGBTI+, atât în situațiile când agresorul este partenerul, cât și în situațiile când agresor este părintele sau ambii părinți, nu sunt protejate de stat suficient, nu există programe specializate cu abordări specifice. Cel mai mult au de suferit copiii, adolescenții și tinerii LGBTI+ care sunt dependenți financiar și moral de părinți, și sunt supuși violenței în familie. Doar GENDERDOC-M oferă suport victimelor în asemenea cazuri.

În aprilie 2022, Felis, o adolescentă trans a comis suicid după ce a fost agresată sistematic de către colegii de clasă, iar numeroasele apeluri către autoritățile școlare nu au dat niciun rezultat. Acest caz tragic a arătat urgența schimbărilor în sistemul educațional. După [protestul organizat de GENDERDOC-M](#) pe 15 aprilie 2022 în fața Ministerului Educației, Ministerul a publicat un [Mesaj](#) în legătură cu inadmisibilitatea discriminării persoanelor transgen în școli și a contactat angajații GDM pentru a le propune o colaborare în prevenirea a asemenea situații în viitor. Drept rezultat au fost organizate două instruirii pentru 39 de reprezentanți ai Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică din 28 de raioane ale Republicii Moldova.

Câteva persoane din grupul pentru suport al persoanelor trans* au creat un grup de inițiativă, „Felis Transgender Advocacy Group”. Grupul urmează să facă activism trans.

Marșul Pride 2022 a fost unul din cele mai mari și lungi ca traseu din istoria Moldovei, chiar dacă primarul Ion Ceban a făcut un șir de comentarii homofobe și [promisiuni că va interzice](#) acest marș. La marș au participat și [6 deputați din Parlamentul](#) Republicii Moldova din partidul parlamentar PAS. Poliția a protejat participanții la marș, nu au fost înregistrate atacuri

verbale sau fizice din partea contramanifestanților. Totuși câțiva participanți au comunicat că au auzit unele cuvinte insultătoare și au observat gesturi umilitoare chiar din partea unor polițiști prezenți la marș. Nimeni, însă, nu a dorit să depună o plângere, chiar dacă GDM oferea suport în acest sens.

Președinta Republicii Moldova, Maia Sandu, a făcut o [declarație](#) despre discriminarea bărbaților gay în armată ([Cazul Marin Pavlescu](#)): „Respectăm toți cetățenii și nu trebuie să permitem abuzuri, mai ales în instituțiile publice. Voi vorbi și cu ministrul despre un viitor plan de reformă”.

La 17 ianuarie 2022 Avocatul Poporului a [dispus](#) inițierea prezentei investigații ex-officio. Obiectivele investigării realizate de Avocatul Poporului au fost: a verifica în ce măsură au fost respectate garanțiile ce țin de relele tratamente și integritate fizică /psihică, a verifica în ce măsură au fost respectate garanțiile împotriva discriminării și dreptului la viață privată.

La 11 februarie 2022, prin [decizia](#) Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității în cauza 274/21 a fost constatată hărțuirea lui Marin Pavlescu pe criteriul de orientare sexuală în procesul de îndeplinire a serviciului militar în termen. Consiliul a stabilit că efectivul Brigăzii nr.2 a cunoscut despre orientarea sexuală a militarului în termen, dar și despre tratamentul la care acesta era supus de către ceilalți militari. Cu toate acestea, superiorii nu au întreprins nicio măsură pentru a-l proteja împotriva hărțuirii, deși comandanții de toate nivelele și efectivul din subordine poartă responsabilitate pentru prevenirea și combaterea discriminării și asigurării egalității.

Având în vedere că unul dintre obiectivele investigației propriu-zise a fost atins în rezultatul deciziei Consiliului reiterate supra, Avocatul Poporului a purces la identificarea și analiza alegațiilor cu privire la rele tratamente, mecanismul de protecție împotriva abuzurilor în armată în contextul prevenirii unor asemenea împrejurări.

Perioada cercetării efectuate de Oficiul Avocatului Poporului a fost cuprinsă între 17 ianuarie – 07 aprilie 2022.

La 17 ianuarie 2022 a fost decisă inițierea [Raportul special](#) (caz de o importanță socială deosebită). Raportul special a fost desfășurat cu racordare la obligațiile și drepturile specifice ale Avocatului Poporului.

CONCLUZIILE AVOCATULUI POPORULUI:

Realizarea serviciului militar obligatoriu nu reprezintă o formă de pedeapsă, ci o obligațiune constituțională. Durata acestui serviciu obligatoriu este de 12 luni pentru tinerii apți ce au atins vârsta de 18 ani+. Urmare, încadrarea în serviciul militar în termen nu înseamnă privarea de drepturi și libertățile fundamentale (cu anumite excepții legale). Autoritățile publice militare au obligația să asigure tratament demn și nediscriminatoriu, siguranță și securitate persoanelor înrolate. Orice leziune, traumă sau alt incident grav cauzat în timpul executării serviciului militar pe timp de pace pe motive de răzbunare, abuz, violență sau alte forme violente și de pedeapsă trebuie înregistrat, investigat prompt și eficient, iar agresorii atrași la răspundere.

În ultimii ani, Armata Națională a fost deseori menționată în public pe aspecte ce țin de relații neregulamentare, acte de violență asupra militarilor, dezertări, acte discriminatorii, decese, suicide, etc. Aceste fapte arată că în sistemul militar există anumite probleme care urmează a fi remediate. În același timp, este oportun ca mecanismele de protecție a militarilor ce denunță faptele de abuz să fie eficiente, sigure și funcționale. Militarul – victimă trebuie să fie încrezut că problema expusă va fi soluționată prompt, corespunzător și că viața, sănătatea și siguranța acestuia nu va fi pusă în pericol. În aceeași ordine de idei, militarii prin contract trebuie să aibă suficiente pârghii de control și supraveghere.

În plus, în scopul protejării integrității fizice și psihice „Statele nu doar trebuie să se abțină de la provocarea relelor tratamente, dar și să adopte/întreprindă măsuri preventive, necesare pentru a asigura integritatea fizică, psihică și bunăstarea persoanelor private de libertate.”

În septembrie 2021, APCE a adoptat rezoluția 2417, „pentru a combate creșterea urii împotriva persoanelor LGBTI în Europa”. Documentul recunoaște că, în timp ce „drepturile LGBTI” sunt promulgate în legislație în diferite țări, există un număr tot mai mare de atacuri împotriva persoanelor LGBTI. Rezoluția a fost susținută de 72 de participanți, iar 8 s-au abținut. Printre cei 12 reprezentanți care au votat împotriva se numără 2 din Rusia, 2 din Marea Britanie, 2 din Germania, 2 din Polonia, 2 din Turcia, 1 din Belgia și 1 din Republica Moldova. Deputatul Partidului Acțiune și Solidaritate (PAS), Ion Groza, șeful Delegației Republicii Moldova la Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (APCE), este printre persoanele care au votat împotriva a două rezoluții recente, menite să protejeze drepturile persoanelor LGBT.

Centrul de Informații GENDERDOC-M a câștigat în 2022 două cazuri la CEDO: Cazul GENDERDOC-M împotriva Republicii Moldova, pe dosarul de interzicere a întrunirilor, care se referă la faptele care au avut loc în anul 2010, când a fost interzisă organizarea Marșului Pride. Suma despăgubirilor pe care a achitat-o statul organizației constituie 4500 de euro.

Cazul GENDERDOC-M și M.D. împotriva Moldovei, care se referă la violența fizică și verbală aplicată de un grup de 12-14 minori asupra unei persoane pe motiv de homosexualitate. Atacul a fost filmat și publicat pe internet. Curtea a constatat că autoritățile moldovenești nu și-au îndeplinit obligația procedurală de a investiga atacul asupra reclamantului și de a expune orice temei de prejudiciu. Absența unei astfel de anchete semnificative subminează încrederea publicului în politica antidiscriminare a statului.

Alte 12 cazuri trimise spre CEDO sunt în așteptarea de a fi analizate și emise decizii.

Pe data de 21.04.2022 a fost votată [Legea nr. LP111/2022](#) pentru modificarea unor acte normative cu privire la crimele și discursul motivate de prejudecată. Legea conține Articolul 134(21) - Motive de prejudecată cu criteriile protejate „orientare sexuală și identitate de gen

Pe data de 6 octombrie au fost votate schimbări în [codul penal](#), care au egalat pedeapsa pentru viol comis față de o persoană de același sex cu violul față de persoanele de sex opus. A fost anulat Articolul 172. „Acțiuni violente cu caracter sexual (1) Homosexualitatea sau satisfacerea poftelor sexuale în forme perverse, săvârșite prin constrângere fizică sau psihică a persoanei ori profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra sau de a-și exprima voința se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 5 ani” a fost anulat”. Noile prevederi intră în vigoare din 1 ianuarie 2023.

Pe data de 15 decembrie 2022 a fost aprobat [proiectul de lege](#) pentru modificarea cadrului normativ privind nediscriminarea și asigurarea egalității. Printre cele mai importante prevederi ale proiectului aprobat se regăsește extinderea listei de criterii protejate aprobată prin Legea 121/2012 inclusiv orientarea sexuală și identitatea de gen.

Pe 25 mai, Adunarea Populară a Găgăuziei a [adoptat Decretul](#) „Cu privire la interzicerea propagandei relațiilor netradiționale LGBT pe teritoriul UTA Găgăuzia”. Potrivit paragrafului 3 al rezoluției, mass-mediei i se interzice „producerea și distribuirea de materiale privind reflectarea și promovarea relațiilor netradiționale LGBT pe teritoriul Găgăuziei”.

Organizațiile neguvernamentale din domeniul mass-media au lansat un [apel public](#), prin care își exprimă îngrijorarea în legătură cu încercările Adunării Populare a Găgăuziei de a submina libertatea de exprimare a mass-mediei și solicită intervenția neîntârziată a oficiului teritorial al Cancelariei de Stat pentru anularea actului normativ emis în acest sens.

Un alt [apel](#) la acest subiect a fost lansat de oficiul ombudsmanului Republicii Moldova, în care se cere să nu se limiteze libertatea opiniei, realizarea manifestărilor pașnice și a libertății de exercitare a profesiei de jurnalist.

Mass-media din Republica Moldova a fost monitorizată și au fost colectate toate materialele care abordează problemele LGBT+.

Numărul total de materiale documentate este de 868, dintre care 64 sunt pozitive, 660 sunt neutre (83 % neutre și pozitive), 144 (74 în rusă și 70 în română) sunt negative. Procentul de materiale negative este de 17 %. În total au fost documentate 283 de articole în limba rusă, dintre care 26 % sunt negative. În limba română sunt 585 de materiale, dintre care 12 % sunt negative. Ca procent, mass-media rusă rămâne a fi mai homofobă și mai transfobă.

Procentul înalt de materiale negative au fost la tema marșului Moldova Pride și campaniilor „Copiii LGBT în școala ta” și „Copiii LGBT există”.

DISCURS MOTIVAT DE URĂ, INSTIGARE LA URĂ ȘI DISCRIMINARE

Pe data de 21.04.2022 a fost votată [Legea nr. LP111/2022](#) pentru modificarea unor acte normative cu privire la crimele și discursul motivate de prejudecată. Legea conține Articolul 134(21) - Motive de prejudecată cu criteriile protejate „orientare sexuală și identitate de gen”, indiferent dacă fapta este comisă în privința persoanei care posedă astfel de caracteristici protejate, în privința bunurilor acesteia ori asociate cu aceasta sau în privința persoanei care acordă suport persoanelor ce posedă astfel de caracteristici protejate ori se asociază cu acestea, această asociere fiind una reală sau percepută ca fiind reală.

Legea conține și Articolul 346. Instigarea la acțiuni violente pe motive de prejudecată: Instigarea la ură sau violență, manifestată prin îndemnuri publice, diseminare a informației sau alte forme de informare a publicului, inclusiv prin intermediul mass-mediei, în formă scrisă, desen sau imagine, sau prin intermediul unui sistem informatic, împotriva unei categorii de persoane pe motive de prejudecată.

Totuși cazurile de discurs de ură nu sunt încă sancționate efectiv. Acest aspect este în special vizibil în cazul discursului de ură față de persoanele LGBTQI+. În cazul discursului realizat pe rețele de socializare, poliția nu acționează. Politicienii și jurnaliștii sunt favorizați pe motivul „libertății de opinie”, însă discursul de ură prevede concret elementele în baza căruia poate fi probat. Politicienii, inclusiv deputații, continuă să instige la ură. Acest lucru a fost recent realizat inclusiv de la tribuna Parlamentului.

Pe data de 16 iunie 2022 deputații partidului PCRM și Șor au organizat un [flashmob la Parlament](#), împotriva marșului Pride. Pe clădirea Parlamentului au fost atârnat pancarte: „Nu dictaturii homosexuale”, „Moldova împotriva festivalului Pride”, „Nu discriminării valorilor tradiționale”, „Moldova nu e Sodoma”. A fost depusă o plângere la Consiliul pentru asigurarea egalității. După ce va fi emisă decizia Consiliului, va fi depusă o cerere de chemare în judecată.

Primarul de Chișinău, Ion Ceban, a făcut în perioada 31 mai – 22 iunie mai multe declarații în care spunea că marșul Pride va fi interzis, însoțite de mai multe episoade de ură homofobă și transfobă:

Pe data de 31 mai 2022, Ion Ceban, a anunțat că autoritățile locale nu vor accepta un marș în sprijinul comunității LGBT+, planificat în capitală în luna iunie.

Ceban a făcut [anunțul](#) pe unul din conturile sale pe Facebook ([Iv Ceban](#)), în timp ce se întorcea cu avionul din orașul francez Grenoble și în urma unui apel adresat autorităților de către mitropolitul Moldovei, Vladimir, care cerea renunțarea la marș:

„*Măine sărbătorim ziua copiilor. Marșul homosexualilor planificat de contingent nu va fi acceptat de primărie. Faceți ce vreți la voi acasă, nu în public*”, revenind ulterior cu un mesaj nou: „*Interzis am spus. Nu aveți ce cauta în Chișinău pe străzi*”. Acest al doilea mesaj a fost șters de pe contul primarului, după doar câteva minute de la postare.

Pe 13 iunie, Ceban a [declarat](#) printr-o altă postare pe pagina sa de Facebook:

„Parada LGBT, cine vrea, s-o organizeze fiecare acasă. Nu am semnat pentru desfășurarea paradei și nu voi semna (...). Pot fi criticat, blamat și numit cu toate cuvintele de către cei din PAS care tare îi apără pe rețelele de socializare. Aceasta este poziția mea și a colegilor mei. Aceasta este poziția multor cetățeni care nu doresc un astfel de eveniment. Ce de fapt se dorește prin această paradă? Ce promovăm?

Nu încălcăm dreptul nimănui, la muncă, educație și în societate, fiecare are drepturi egale. Ce am avut anii precedenți, la astfel de parade? Ieșiri în stradă și divizarea societății, un haos pe străzi în preajma acestor parade. Copiii nu trebuie să vadă aceste lucruri chiar pe stradă”.

Pe 17 iunie, Ceban a [declarat](#):

„Așa cum cunoașteți, a fost o discuție în public referitor la marșul homosexualilor în municipiul Chișinău, eu mi-am expus poziția publică și vreau să fac câteva precizări. După ce au fost recepționate toate demersurile de la toți organizatorii de diferite evenimente, dar și ceea ce face Primăria municipiului Chișinău, vă comunic următoarele: pe traseul respectiv, unde s-a propus desfășurarea acestui marș acest lucru este imposibil, din cauza că avem alte evenimente pe teritoriul municipiului Chișinău, iar în acea zonă va fi redirecționat transportul public, peste 85 de unități. În ceea ce ține de zona de trotuar, se vor efectua lucrări, deci, la fel nu este posibilă desfășurarea și rugăm organele de drept să se sesizeze, în special poliția.

Așa cum ziceam, dacă vor să desfășoare un eveniment, nu este nicio problemă, să-l desfășoare acasă la fiecare. Și ținând cont de faptul că în acest context, cei mai aprigi apărători și totodată critici ai poziției primarului au fost cei de la guvernare, reiterez propunerea ca aceste manifestații, această paradă să se desfășoare în incinta instituțiilor, după cum urmează: Guvernul R. Moldova, Parlamentul, Președinția R. Moldova. Acolo în ziua de duminică nu sunt alți oameni, lucrători, personal tehnic și nu cred că poate deranja pe cineva. Iar nemijlocit apărătorii în această privință pot să desfășoare cu foarte bune condiții începând cu securitatea, în incinta acestor instituții, aceste evenimente. Noi ne concentrăm pe alte evenimente”.

Pe 20 iunie, Ceban a [scris](#) din nou pe pagina sa de Facebook:

„Ieri, pe parcursul zilei, tot transportul a fost blocat la Botanica, Buiucani, în Centru. Nimeni nu putea traversa centrul orașului. Guvernarea, deputații PAS și-au organizat paradă, au furat curcubeul de la copii - au făcut un altfel de simbol și s-au înconjurat cu mii de polițiști achitați pe banii poporului pentru a-i apăra. Ministrul de Interne ar trebui să-și dea demisia pentru bătaie de joc față de polițiști. Nu s-a mai văzut la niciun eveniment asemenea mobilizare, nici pe perioada crizei refugiaților sau când vin alți oficiali. Propun ca această zi de mobilizare a polițiștilor să fie achitată din banii deputaților PAS, deoarece în mare parte i-au păzit pe ei, fiind prezenți la paradă.

În Chișinău transportul public urma să circule pe strada București, deoarece în Piața Marii Adunări Naționale urmau să aibă loc mai multe evenimente, conform dispozițiilor depuse, lucru care a fost convenit inclusiv cu reprezentanții Ministerului de Interne, așa cum se face de obicei în asemenea cazuri. Guvernarea PAS știa că parada pe strada București a fost desfășurată contrar legii, dar homosexualii au fost păziți ca ochii din cap, fiind asigurat coridor contrar legii, nu aveau niciun document așa cum se procedează la diverse manifestații.

Ce am avut? Lucrări stopate, transport stopat, iar pe homosexuali cu deputații în frunte îi păzeau toată poliția capitalei. Jumătate de Chișinău, centrul istoric al orașului a fost paralizat pentru un marș ilegal.

!!Ieri, de Ziua Medicului și Farmacistului, nu și-a adus aminte niciun deputat PAS pentru a-i felicita. Din păcate, medicii au fost lăsați în umbra paradei de către GVERNARE. Nimeni nu a anunțat vreo acțiune, majorare de salariu sau alte evenimente pentru medici. Din păcate!”.

Următoarea [declarație](#) a lui Ion Ceban a fost făcută pe 22 iunie:

„4 milioane de lei. Atât, potrivit estimărilor colegilor, a cheltuit guvernarea când a

asigurat cu pază parada homosexualilor de duminică, care a fost una ilegală. Sute de polițiști au fost scoși în stradă în zi de weekend în mod organizat, ceea ce implică indiscutabil cheltuieli suplimentare, plus tehnică și blindate scoase în stradă. Plus, au fost stopate și redirecționate mai multe unități de transport public, lucru care la fel a inclus cheltuieli, în prezent se fac calculele. Examinăm consecințele legale de blocare a străzii București, dar și a mai multor intersecții paralele fără autorizarea Primăriei și organizarea evenimentului, de asemenea fără autorizare. Pe lângă faptul că pe timp de arșiță polițiștii erau echipați cu rucsacuri și pleduri oferite de guvernarea incompetentă, într-un final polițiștii au rămas și vinovați, deoarece organizatorii i-au învinuit public că ar fi insultat participanții la paradă”.

Pe 17 iunie în adresa Centrului de Informații GENDERDOC-M a venit o scrisoare din partea Direcției generale transport public și căi de comunicație în care era următorul text:

„Direcției generale transport public și căi de comunicație a examinat declarația prealabilă privind sistarea traficului rutier pe strada București pe data de 19.06.2022 și vă comunicăm următoarele.

Conform dispoziției Primarului municipiului Chișinău nr. 267-d din 17.06.2022, pe data de 19.06.2022 în Piața mării adunări naționale este preconizată desfășurarea unei întruniri culturale dedicate tinerilor Republicii Moldova.

De asemenea conform dispoziției sus-menționate în perioada 18-19.06.2022 circulația transportului public pe bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt va fi redirecționată pe strada București (numărul de troleibuse circulante este de 85 de unități).

Totodată la solicitarea Î.M. „Exdrupo”, pe strada București și străzile adiacente sunt planificate lucrări de coborâre a bordurilor, fapt ce poate duce la sistarea parțială a circulației transportului p aceste străzi.

Reieșind din cele expuse, declarația prealabilă privind stoparea traficului rutier pe str. București, nu poate fi acceptată”. Scrisoarea a fost semnată de Vitalie Mihalache, șef al DGTPCC.

Întrunirea culturală din Piața Marii Adunări Naționale a fost organizată de Primarul municipiului Chișinău și a fost planificată după ce a fost trimisă cererea prealabilă a Centrului GENDERDOC-M despre organizarea Marșului Pride. Iar lucrările de construcție au început chiar în dimineața zilei de 19 iunie, zi de sâmbătă (zi liberă), când a avut loc marșul.

Toate aceste încercări a primarului de a împiedica marșul nu au avut succes, ele fiind contrare Legii privind libertatea întrunirilor din Republica Moldova.

În septembrie 2022 în timpul unui [interviu](#) pe care l-a oferit Ion Ceban, Primarul de Chișinău, pentru TV8, a fost întrebat despre sumele cheltuite pentru concertul dedicat tinerilor activi din centrul orașului, acesta a spus: *„Concertul a fost organizat de Primărie, din sursele financiare a Primăriei și a sponsorilor. Sponsorii urmează să vedem dacă sunt de acord să spună public cu ce au participat și în ce condiții au participat. Avem și pentru hramul orașului sponsorizări din partea diferitor companii... haideți să vă spun în felul următor, cu certitudine de cel puțin 5 ori, dar cred că de 10 ori mai puțin decât marșul homosexualilor... Mai puțin decât protecția la marșul homosexualilor, probabil că de zece ori.”*

Pe data de 31 mai, Mitropolitul Vladimir a făcut o [adresare](#) în legătură cu desfășurarea Marșului solidarității organizat de comunitatea LGBT.

„După o pauză de doi ani, la Chișinău se va desfășura festivalul Moldova Pride, care se va încheia cu Marșul solidarității organizat de comunitatea LGBT.

În ultimii ani, Mitropolia Moldovei a insistat în nenumărate rânduri să nu fie autorizate astfel de marșuri, îndemnând atât autoritățile, cât și membrii, simpatizanții și promotorii comunității LGBT să renunțe la acest proiect, care reprezintă nu doar o jignire publică la adresa cultelor religioase, ci și a societății.

Conform articolului 8 al Legii privind Întrunirile, autoritățile au tot dreptul să nu permită desfășurarea acestei acțiuni, care atentează direct la moralitatea publică și care încalcă flagrant „libertățile altor persoane”. În același timp, Constituția țării prin Articolul 48 prevede expres că „Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între bărbat și femeie, pe egalitatea lor în drepturi și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor”.

Această paradă a minorităților sfidează în mod abuziv și public valorile majorității societății noastre.

Organizatorii acestei parade și mentorii lor din afara țării ar trebui deja să cunoască realitățile de aici, din experiențele din anii trecuți, întrucât asemenea manifestări provoacă de fiecare dată pericole, violențe, dar și altercații de ambele părți.

Nu există nici un motiv legal, moral, dar și rațional care ar determina mobilizarea și susținerea autorităților noastre publice locale a unui asemenea manifest absurd. Îndemnăm autoritățile municipale să sisteze prin orice mijloace promovarea manifestării comportamentelor netradiționale și prin aceasta a păcatelor strigătoare la cer, care inundă din ce în ce mai accentuat plaiul nostru.

În acest context, în numele Bisericii Ortodoxe din Moldova și a cetățenilor acestei țări, rugăm să fie oprit acest flagel distructiv, care întinează moralicește societatea noastră declarată ortodoxă și care susține valorile familiei.

În speranța că adresarea noastră se va face auzită, de către conducerea statului și de autoritățile publice locale, Vă dorim dreaptă și înțeleaptă cugetare întru adoptarea deciziilor sănătoase și folositoare pentru neam și țară.”

Pe data de 16 iunie 2022, Mitropolia Chișinăului a venit cu un îndemn repetat de a anula marșul LGBT. Într-un comunicat de presă emis de Mitropolie, se menționează că „opозиția Mitropoliei Chișinăului și a Întregii Moldove a fost sprijinită și de atitudinea fermă a peste 30 de ong-uri și asociații obștești și nu există nici un motiv legal, moral, dar și rațional care ar determina mobilizarea și susținerea autorităților noastre publice locale a unui asemenea manifest absurd. În context, cerem Primăriei să sisteze prin orice mijloace promovarea manifestării comportamentelor netradiționale și prin aceasta a păcatelor strigătoare la cer, care inundă din ce în ce mai accentuat plaiul nostru”.

Această declarație, la fel ca și declarațiile primarului de Chișinău, Ion Ceban, și flashmobul din Parlament, au devenit obiecte ale plângerilor depuse de GDM către Consiliul Nediscriminare pentru ca mai târziu, având decizia Consiliului, să se adreseze instanțelor de judecată.

Pe data de 5 iunie, reportera canalului TV8 a făcut un [reportaj](#) în care a adresat mai multor deputați următoarea întrebare: „Marșul LGBT, sunteți pentru sau împotriva?”. Răspunsurile au fost următoarele:

Voronin Vladimir, deputat Partidul Comuniștilor: „Asta-i contrar legilor fiziologice, biologice, contrar credinței noastre, contrar moralității, asta distruge moralitatea, asta nu poți să-ți imaginezi că bărbat cu bărbat, femeie cu femeia, asta-i o rușine totală.”

Bogdan Țârdea, deputat Partidul Socialiștilor: „Pe mine personal nu mă deranjează cine cu cine acolo doarme, contactează, în ce mod etc, nu sunt eu specialist și nici nu vreau... dar eu personal consider că fanteziile noastre sexuale nu trebuiesc etalate public, afișate, și încă propagate, fiindcă suntem o societate tradițională, o societate cu zeci de probleme, și lucrul ăsta irită o parte a populației, și pot duce la desensiuiri sociale, care nouă acum nu ne trebuiesc. Eu vreau să vă întreb, iată la ce ajută acest lucru? A să scadă inflația de la 31% la 4 cum era un an în urmă? Sau poate s-a ieftini gazul de la 18 la 5? Sau poate or veni investitorii, măi hai să venim că acolo-i gay parad. Care-i sensul la lucrurile ăstea? Să venim acum să facem... lumea moare de foame, noi facem parade, înțelegi. Vă pare asta normal, rațional?”

Vlad Bătrânca, deputat Partidul Socialiștilor: *„Sunt împotriva din următoarele puncte de vedere, acest lucru nu trebuie să devină propagandă, acest lucru nu trebuie să existe în străzi, și acest lucru nu trebuie să facă parte din școala care o fac copiii”*.

Deputații partidului PAS, Dan Perciun, Veronica Roșca și Olesia Stamati au spus că libertatea întrunirilor este un drept de care trebuie să se bucure toți cetățenii Moldovei în mod egal.

Pe data de 12 iunie episcopul Markel a publicat o înregistrare pe Youtube cu o adresare către creștini (ulterior adresarea a fost [ștearsă](#)). În această adresare, Markel a spus:

„În anul 2022 atmosfera sărbătorii luminii cei mari riscă să fie într-un fel deranjată, umbrită, amenințată de o veste șocantă: vorba e că purtătorii celui mai de scrupule păcat, sodomiții, vor să petreacă parada rușinii în municipiul nostru. E de prisos probabil, dar vă voi spune ce urmări aduce acest păcat, vorba e că păcatul sodomiei aduce mânia lui Dumnezeu asupra întregii societăți, nu cruță pe nimeni, nu doar pe purtătorii lui, dar și pe cei care-l îngăduie, pe cei care îl încurajează... stimați bălțeni, stimați creștini, în numele păstrării neprihănitei curățenii sufletești a copiilor noștri, dar și a noastre, a maturilor, vă îndemn, la 19 iunie anula acesta, la orele 9.00, să vă prezentați cu toții în fața catedralei municipiului nostru Bălți, lângă clopotniță, pentru a petrece drumul crucii și ca să respingem, să ținem piept acestei invazii fără de rușine, care se vrea defilată prin centrul orașului nostru. Stimați creștini, haideți împreună să le spunem: plecați de la noi, rătăciților, nu vrem să avem ceva comun cu voi, nici măcar tangențial. În această zi să nu devină nimeni indiferent sau inactiv, pentru că în caz contrar devine complice, părtaș, la petrecerea acestui păcat... ..Mă adereș deosebit și către bravii noștri polițiști... care cu prea mult zel îi apără pe acești rătăciți și într-un fel demoralizează marea majoritate a societății în favoarea unei minorități păcătoase și rătăcite... ..Bărbăția voastră trebuie manifestată la menținerea ordinii publice... ..dar nu la apărarea membrilor paradei rușinii. Credem că, unindu-ne, le vom dovedi că nu sunt doriți în orașul nostru...

...Haideți să stăm în calea sodomiților, să nu le dăm voie să-l alunge pe Hristos din viața noastră.”

Pe data de 3 noiembrie a avut loc ședința Consiliului pentru asigurarea egalității, în care GENDERDOC-M a depus o plângere împotriva Cetățeanului Mihăiescu – Episcopul de Bălți și Fălești Marchel. La ședință, Mihăiescu a prelungit discursul de ură, folosind Biblia drept justificare și a repetat: *„oamenii normali au fost și ei nimiciți de Dumnezeu în Sodom”, „(Homosexualii) să plece de la noi din Bălți”, iar la întrebarea: „Ce ar trebuie să facă persoanele LGBT din Bălți, care sunt născute și trăiesc acolo?” și „cine sunt oamenii normali din Sodoma și cum se numesc ceilalți oameni?”* a spus că refuză să ducă dialog cu doamnele Angela Frolov și Doina Ioana Străisteanu, reprezentantele GENDERDOC-M la acea ședință.

De câteva ori în timpul ședinței, Episcopul a repetat că tot ce face nu o face cu ură, ci cu iubire și ținea discursuri biblice despre păcatul homosexualității, Sodom și grija preotului față de sufletele creștine. Angela Frolov a spus că ar prefera să nu fie supusă forțat predicilor religioase în timpul ședinței Consiliului pentru egalitate. La acest protest, membrul Consiliului, Evghenii Goloșiapov, a spus că fiecare participant la ședință are dreptul să se expună și, dacă nouă nu ne place, putem părăsi ședința. După ce în discursul de încheiere, Marchel din nou a folosit cuvântul „rătăciți” despre comunitatea LGBT+, Angela Frolov a părăsit ședința în semn de protest.

Pe 19 iunie 2022 Boris Gîlcă, Șef la Direcția Generală Asistență Medicală și Socială, fost Reprezentant adjunct, șef al Oficiului pentru Fondul Naționalilor Unite pentru Populație, a scris pe pagina sa de Facebook: *„Noi, în comunitatea medicală, “apreciem” și vom ține minte că Guvernarea PAS (Guvernul, Parlamentul, Președinția) ne-a organizat parada LGBT de ziua noastră profesională - de Ziua Lucrătorului Medical și Farmacistului. Regretăm chiar cu toții, chiar dacă nu vom recunoaște public și nu vom da like-uri, căci “așa sunt timpurile”. Vom ține minte că nici doamna ministru Ala Nemerenco nu a intervenit ca sărbătoarea noastră*

profesională să fie cu adevărat memorabilă: să nu ne facă complici la lucruri pe care nu le dorim pentru copiii noștri, lucruri de care ne este rușine în fața părinților și bunelor noastre. Apropo, ai voștri părinți și bunici v-au lăudat pentru asta? Vrem să știm din curiozitate. I-ați privit în ochi? Nu va stat rușine? Comunitatea medicală este și rămâne pe deplin dedicată valorilor europene și integrării Republicii Moldova în UE. Dar cu valori cu adevărat importante pentru societate”.

În comentarii, Gâlcă a mai adăugat: „Toți cunosc - niciodată nu am susținut așa ceva și nu am fost și nu voi fi afiliat cu un careva partid. Adevărat că se organizează sub presiunea din exterior așa parade de la un timp incoace, dar “cel mai frumos” și ca niciodată, a fost parada din acest an.

Cu adevărat penibil, când acasă, în familie și în suflet condamnăm și nu acceptăm (nici în public nu ieșim să “lăudăm” asemenea evenimente), dar raportăm false valori europene care, apropo, dezbină și societățile din țările UE. Jucăm teatrul standarte duble - spunem public ceea ce nu credem, iar acasă condamnăm.

Așa “plăcinte” dezbină societatea. E ceva ce aduce ura și violența. Am zis și repet: este dreptul fiecărui la exprimare, inclusiv la orientarea sexuală. Voi pleda plenar pentru asta.

Dar fără parade publice. Trebuie să ne axăm pe apărarea drepturilor și a vieții private a unor asemenea persoane. Repet, nu public! Este un indicator fals de pretinsă democrație”.

Veaceslav Mular, coordonatorul Programului Sănătate LGBTQ+ la GENDERDOC-M l-a întrebat: „Dar când stați la o ședință sau grup tehnic de lucru unde participă persoane LGBTQ+ nu vă este rușine?”. Boris Gilca i-a răspuns: „aveți dreptate - da, mi-a fost rușine, tare rușine!”.

GENDERDOC-M a depus o plângere la Consiliul pentru asigurarea egalității pe instigare la ură și discriminare.

Pe data de 21 iunie, Dinari Cojocari, membru al Consiliului Municipal Chișinău din partea PSRM a adus la ședință o vaselină și a ținut un [discurs](#) homfob: „19 iunie a fost Ziua lucrătorului medical și a farmacistului. Ce potlogar trebuie să fii ca de Ziua Lucrătorului Medical să pui marșul LGBT. Care este rațiunea oamenilor, la ce nivel vreți să ne duceți? În loc ca autoritățile să mulțumească și să felicite cumva medicii în această zi, ei au organizat un marș LGBT. În această zi a fost nevoie de marș? Ce vreți? Ați uitat cât de mult au lucrat medicii din ultimele puteri în timpul pandemiei, cum zile întregi salvau viețile oamenilor? Vreau să vă reamintesc că și Natalia Gavrilița a fost în spitalul nostru, dar se pare că a uitat, dacă a vorbit în sprijinul persoanelor LGBT. Dumneavoastră (partidul PAS), ați vândut țara cu un bănuț, prețul vostru și sunt acești bănuți. Oamenii ar trebui să-și cunoască „eroii”. De asemenea, vreau să vă reamintesc că președintele Maia Sandu a refuzat să semneze un decret privind majorarea salariilor medicilor.

Eu, ca medic, v-am adus acest produs - am vrut să vă iau unul medical, steril, dar având în vedere situația pe care o aveți voi în cap și o aduceți societății, nu mai e nevoie să fie steril, lasă să fie cum este. Oricum vouă vă trebuie pentru alte necesități, nu pentru necesități medicale. Asta ca medic vă zic, și așa sunteți bolnavi psihic.

Acum vă zic ca tată la patru copii. Fiecare dintre voi aveți copii și o parte de aici ați susținut parada LGBT, nu vă gândiți ce o să vă întrebe copiii voștri? Tată, da unde ai fost tu? Oare vreți să ne aduceți sub lozinca de democrație și europenizare alte lucruri în Republica Moldova? Niște lucruri care nu ne sunt nouă caracteristice? Sau voi vreți pe ultimii bănuți să vindeți tradițiile noastre și lucrurile sacre pe care le avem?

Orice ați face, vom fi mereu alături de oameni, vom sprijini mereu medicii și alți specialiști. Să vă fie rușine, PAS! Ați vândut țara pentru niște arginți. Jos Maia Sandu!”.

După acest discurs, consilierul PSRM a aruncat și niște bănuți. Vaselina a lăsat-o la tribună și și-a rugat colegii să nu o ia, să o lase pentru cei de la PAS.

A fost depusă o plângere către Consiliul pentru asigurarea egalității pe instigare la discriminare.

Pe data de 22 iunie, la [ședința](#) Consiliului Municipal Chișinău, Consiliera PSRM, Eugenia Ceban, mama Primarului General, și vicepreședinta fracțiunii PAS, Zinaida Popa, s-au luat la ceartă, după ce ultima a intervenit cu o propunere cu privire la procedura de vot către președintele ședinței. Eugenia Ceban a spus: „*Domnule președinte, suntem în procedura de vot, ce intervine ea atâta? Duceți-vă la gheii voștri și la lesbiene*”.

Pe data de 1 august pe rețeaua de socializare Facebook a fost distribuită o publicitate cu [fotografia](#) liderului partidului Șor, Ilan Șor, și un citat pus pe ea: „*Dumnezeu pedepsește cu scumpiri, secetă, viață proastă, pentru că noi am ales o președintă lesbiană și jumătate de Parlament gay*”.

Pe data de 22 septembrie 2022, Curtea de Apel Bălți a menținut hotărârea Judecătoriei Bălți în care Președintele Raionului Sângerei, Grigore Corcodel, a fost învinuit de abuz în serviciu, dar și de neexecutarea intenționată a unei hotărâri judecătorești. Corcodel a făcut o postare pe Facebook cu următorul [conținut](#): „*M-au tochtit!...Doar pentru ca am spus adevarul. Trăiască justiția LGBT din Moldova. Sunt un om liber !!!*”.

Pe data de 30 septembrie - 1 octombrie la Chișinău a avut loc o conferință științifică internațională cu tema „Interesul superior al copilului: abordarea socio-culturală, normative și jurisprudențială”, cu suportul UNHCR, UNICEF, Avocatul copilului, Universitatea de Stat din Moldova, Centrul de Cercetări în Științe Penale. Pe 1 octombrie a avut loc o prezentare a cercetării cu denumirea: Fidan IBRAHIMOVA, studentă, Facultatea Relații Internaționale și Relații cu Publicul, Academia Diplomatică din Azerbaijan, „Influența propagandei LGBT și a politicilor gender asupra dezvoltării copiilor”. Această lucrare s-a dovedit a fi profund transfobă, bazată pe articole neștiințifice, de propagandă și dăunătoare comunității transgen.

GENDERDOC-M a făcut o analiză științific-explicativă a acestui articol. Analiza a fost trimisă către UNICEF, UNHCR și oficiul Ombudsman al copilului. Drept urmare, articolul a fost scos din conferință și corpul didactic a solicitat o instruire la tema „Orientare sexuală și identitate de gen”.

Pe 6 octombrie 2022, deputata Blocului Comuniștilor și Socialiștilor, Diana Caraman, a ținut un [discurs](#) la tribuna Parlamentului care se referea la unele schimbări legislative care elimină unele articole discriminatorii pe criteriu de orientare sexuală din Codul Penal.

Deputata a spus următoarele: „*Acele schimbări în Codul Penal, pe care astăzi le vor vota majoritatea parlamentară, sunt o încercare de a descompune moral societatea noastră. Astfel, conform propunerii celor de la PAS din Codul Penal dispare pedeapsa pentru acțiuni violente și în special pentru homosexualitate. Dacă în redacția prezentă a Codului Penal, articolul 172, sună în felul următor: Acțiuni violente cu caracter sexual (1) Homosexualitatea sau satisfacerea poftelor sexuale în forme perverse, săvârșite prin constrângere fizică sau psihică a persoanei ori profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra sau de a-și exprima voința, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 5 ani. Păi în redacția nouă acest articol sună deja în felul următor: articolul 172 acțiuni violente fără consens, care se pedepsesc doar cu închisoare de la 2 la 5 ani. Adică astfel de acțiuni violente cum este homosexualismul și alte perversiuni sexuale, în opinia partidului de la conducere PAS, mai mult nu este un tip special de infracțiune. Cu toate acestea, ei declară deschis că acest lucru este făcut sub influența Convenției de la Istanbul.*

Stimați cetățeni, vă amintim că blocul comuniștilor și socialiștilor încă din 14 februarie 2021 a vorbit despre acest pericol și despre pietrele subacvatice ale celebrei convenții, care, sub pretextul protejării drepturilor femeilor, promovează interesele și propagă homosexualismul. Încă atunci am vorbit cu glas tare că introducerea unui asemenea concept ca „gender” este în detrimentul țării noastre. Însăși esența conceptului de gen permite persoanelor cu o orientare sexuală pervertită să se numească bărbat sau femeie, reieșin din preferințele lor psihologice și nu fiziologice, cum era până acum. Adică, orice bărbat din punct de vedere fiziologic se poate numi femeie și să intre în relații, iar dacă așa va fi și mai departe, și să se căsătorească cu un alt bărbat. Stimați cetățeni, primul pas în această direcție a fost Convenția de la Istanbul. Al doilea

pas este sprijinul deschis și arzător al paradei gay din 19 iunie 2022, pentru protecția căruia au fost cheltuite milioane de lei din bugetul de stat, banii noștri comuni. Al treilea pas este proiectul de astăzi cu schimbările din Codul Penal. Este o bănuială rezonabilă precum că conceptul „gender” va fi explicat și în instituțiile de învățământ din țară, și asta este cu adevărat înfricoșător și blasfemiator pentru copiii noștri, pentru viitorul nostru și generația tânără a țării noastre”.

Pe marginea acestor declarații a fost depusă o plângere către Consiliul pentru asigurarea egalității pe instigare la ură și discriminare.

Pe data de 7 noiembrie 2022 Centrul de Informare și documentare privind drepturile copilului (CIDDC) a lansat Campania „[Copiii LGBT în școala ta](#)”. Campania s-a desfășurat online și a avut drept scop informarea și sensibilizarea profesorilor și profesoarelor din Republica Moldova asupra problemelor cu care se confruntă copiii din comunitatea LGBT și din afara ei din cauza stereotipurilor și a prejudecăților. Profesorii și profesoarele vor avea ocazia să-și testeze cunoștințele despre copiii comunității LGBTQI+ și despre propriul grad de acceptare a acestora.

Membrii Partidului Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM) au făcut mai multe [declarații](#) homofobe prin care au atacat partidul de la Guvernare și pe președinta Republicii Moldova, acuzându-i de faptul că „au pornit o campanie pentru „propaganda LGBT în școli””. Denaturarea intenționată de către PSRM a scopului campaniei și intenției organizatorilor, preluată și promovată activ de persoane publice, a determinat o avalanșă de reacții negative și manifestări intolerante împotriva persoanelor LGBTQI+.

Igor Dodon, fost președinte a RM a [scris](#) pe pagina sa de Facebook : „*Guvernarea Maiei Sandu distruge pas cu pas credința, familia, economia. Această conducere distruge Țara!*

În calitate de părinte, și cred că voi exprima o poziție împărtășită de majoritatea părinților din Moldova pe cazul dat, sunt categoric împotriva propagandei homosexualității și a desfrâului în școli, băgată insistent de actuala conducere anti-națională și anti-creștină. Cei din PAS s-au opus categoric predării Religiei creștine în școli, iar acum lansează campanii de promovare a homosexualității. Maia Sandu și PAS demonstrează aproape zilnic că îndeplinește în Moldova o agendă străină, care nu are nimic în comun cu țara noastră, cu poporul nostru creștin. În multe școli din republică încă nu a ajuns căldura, dar în schimb a ajuns propaganda LGBT.

Oprîți-vă! Nu mai distrugeți familia! Nu vă bateți joc de credință! Lăsați Moldova în pace. Plecați!”

După aceasta și PSRM a ieșit cu un [comunicat](#): „*Partidul Socialiștilor condamnă cu fermitate inițiativa de lansare în școlile din Republica Moldova a campaniei de promovare a LGBT. PSRM consideră că propaganda LGBT în școli este un atac direct la adresa instituției familiei, a valorilor noastre tradiționale, precum și a normelor etice.*

În loc să soluționeze problemele social-economice, autoritățile moldovenești promovează și sprijină astfel de inițiative prin adoptarea diferitor acte normative, precum și prin susținerea directă și deschisă a comunității LGBT.

Este vorba despre organizarea paradelor gay, adoptarea Convenției de la Istanbul într-o versiune inacceptabilă pentru societatea moldovenească și alte inițiative.

Solicităm ministerului Educației să se expună clar asupra inițiativei date și să o condamne ca fiind inacceptabilă pentru societatea moldovenească, pentru valorile noastre tradiționale, valorile familiale și pentru copiii noștri.”

Ministerul Educației și Cercetării a venit cu propriul [comunicat](#): „*Ministerul nu a fost consultat sau informat în prealabil despre campanie. MEC este preocupat de asigurarea unui mediu educațional sigur și protectiv pentru fiecare copil. Referitor la comentariile unor politicieni, considerăm incorectă politizarea subiectului și nu comentăm declarațiile respective”.*

Natalia Bzovaia, profesoară la Liceul Waldorf din Chișinău, a scris: *„Dacă un băiat are părul lung și o înfățișare mai feminină, iar colegii râd de el, fac glume homofobe sau îl bat după lecții, profesorul trebuie, ar trebui să intervină? Desigur, că e vorba despre stereotipuri. Dar dacă profesorul însuși e homofob și mai face glume proaste? Ce facem cu un copil în prag de suicid, căci i-i frică de faptul că e altfel, iar familia nu tolerează astfel de „deregări”? Îi povestim că o să treacă? Aici chiar nu putem povesti experiențe de genul: „când am fost și eu ca tine... dar apoi am crescut și mi-a trecut”... Această campanie nu e despre predarea sexului în școală”.*

Pe 8 noiembrie, un grup de părinți a lansat o [petiție](#) prin care cere interzicerea campaniei. *„Considerăm inacceptabil să înnobilăm principiile promovate de așa-numita comunitate LGBT, al cărei scop final este molestarea minorilor și, ca urmare, normalizarea relațiilor netradiționale în societate”.* Petiția a acumulat peste 5600 de semnături.

Deputații din Blocul Comuniștilor și Socialiștilor (BCS) au [cerut](#) ca ministrul Educației, Anatolie Topală, să fie audiat în plenul Parlamentului în legătură cu această campanie, însă inițiativa lor în acest sens a fost respinsă prin vot.

Deputatul socialist, Adrian Albu, a spus: *„Creierul unui copil este ca un burete care absoarbe orice informație, acceptând ca adevăr ceea ce este repetat, regulat, de cei care sunt autoritate pentru ei, profesorii. Ministerul Educației și Cercetării ne informează că campania dată nu a fost inițiată sau coordonată de Minister. De fapt, are loc tatonarea terenului pentru promovarea, așa numitei, diversități în școli”.*

În replică, deputata PAS, Liliana Nicolaescu-Onofrei, a precizat că această campanie nu a fost inițiată sau coordonată cu Ministerul Educației și Cercetării.

„Nu există necesitatea audierii ministrului la acest subiect. La fel, Ministerul nu a fost consultat sau informat de către organizatori, orice încercare de a contorsiona subiectele legate de protejarea și siguranța copiilor înseamnă rea intenție”.

La [sedința](#) Cosiliului Municipal Chișinău, la fel, a fost discutată această campanie. Reprezentantul Partidului Șor, Serghei Burugji, a cerut să fie interzisă propaganda LGBT în școli: *„Fiecare persoană are anumite drepturi, dar când cineva încalcă drepturile altor persoane, există anumite limite. Doar puterea s-a schimbat și această așa-zisă putere pro-europeană a venit, a venit cu valorile ei LGBT în școlile noastre. Ei spun că trebuie să respectăm drepturile tuturor. Dar cine sunt toți, cei 7% care locuiesc aici și propovăduiesc aceste valori în Moldova? Vă cerem să interziceți orice propagandă a acestor persoane LGBT în școlile noastre. Subminați valorile familiei noastre tradiționale moldovenești”.*

Alexander Odentsov, alt consilier PSRM: *„Așteptăm un proiect de hotărâre de interzicere a propagandei LGBT în școli”.*

Valerii Klemenko, consilier PSRM: *„Din punctul de vedere al Ortodoxiei, acest lucru este criminal și, așa cum a spus Vladimir Vladimirovici Putin, oamenii care își permit acest gen de activitate vor arde în iad. Și votez cu ambele mâini pentru asta, ca să ardă în iad. Este necesar să interzicem categoric propaganda LGBT. Ei încearcă să ne impună o practică diferită, practica Europei decăzute, în care ei cred că sexul între un bărbat și un bărbat sau un bărbat cu un câine este normă. Nu vom permite acest lucru în Moldova, lăsați Maia Sandu și compania sa reorientată să știe asta”.*

Mariana Lungu, consilieră de la Partidul Liberal a spus: *„Partidul Liberal este pentru familia tradițională și pentru predarea religiei în școli, dar orice antireclamă este tot o reclamă”.*

Dinari Cojocar, consilier de la PSRM: *„Aștea care se ocupă cu glodul, că mai frumos nu am cum să o spun, în genere nu au loc în societate, dar, hai să fim serioși, pilonul societății este familia, care este compusă din mamă și tată. Fug de la această organizație vicioasă care este partidul PAS și LGBT spre o problemă care este la noi la autosolubritate”.*

Pe 9 noiembrie, Direcția Generală a Autonomiei Găgăuze a [„declarat](#) oficial inadmisibilitatea campaniei: „Copiii LGBT în școala ta”, ne opunem categoric și nu vom permite desfășurarea acesteia în instituțiile de învățământ subordonate care funcționează pe teritoriul autonomiei. Direcția Principală de Educație a Găgăuziei este convinsă că familia și educația spirituală și morală stau la baza prezentului și viitorului Moldovei și UTA Găgăuzia. O familie sănătoasă din punct de vedere moral și puternică spiritual este baza unei societăți cu drepturi depline. Ce fel de țară o să fim depinde în mare măsură de modul în care ne creștem copiii. Suntem responsabili pentru viitorul lor!”.

Pe data de 9 noiembrie, liderul Partidului Șor, Ilan Șor, a făcut următoarea [postare](#): „Țara arde, iar baba Maia se scarpină la... ceafă. Dragii mei prieteni, iată că am ajuns s-o trăim și pe asta (...) în țara noastră este lansată campania „Copiii LGBT în școala ta”.

Este lansată pentru prima dată, deoarece numai cu ajutorul Maiei Sandu putea să aibă loc un astfel de eveniment în țara noastră și tocmai acum. Diavolul nu se simte împlinit, dacă nu ne umilește până la capăt și nu ne fură sufletul. (...) De ce să fie majorat salariul minim în economie, așa cum solicită sindicatele? La ce bun toate acestea, dacă principala problemă a momentului în țara noastră amărâtă este problema comunității gay-lor, lesbienilor și transsexualilor!

(...) Nu dorim ca gay-i și lesbienele să domine agenda zilei, ci bunăstarea poporului! În timp ce unii luptă pentru salvarea țării, sunt terorizați de procurori și suportă loviturile de baston ale poliției, alții promovează, de la cald, proiecte și campanii de nenorocire a acestei țări”.

Pe 10 noiembrie, Blocul Socialiștilor și Comuniștilor au [anunțat](#) că a întregit un proiect de lege care prevede interzicerea „propagandei LGTB” în instituțiile de învățământ.

Mitropolia Moldovei a publicat pe site-ul său oficial un [apel](#) în care: „condamnă lansarea campaniei „Copiii LGBT în Școala Ta” în școli, dezvoltată de Centrul de informații GENDERDOC-M.

În ultimii ani, Biserica Ortodoxă din Moldova, în repetate rânduri a atenționat societatea despre evoluția negativă și pericolul sporit, în urma implementării agendei LGBT în societate. Propaganda agendei LGBT și dezvoltarea acesteia sunt absolut inacceptabile, nici din punct de vedere social, nici din punct de vedere creștin.

Această campanie este inadmisibilă în orice circumstanțe. Acest lucru se întâmplă în ciuda faptului că creștinismul este tolerant față de homosexuali și intolerant față de homosexualitate.

Prin această campanie exista o tendință periculoasă de ridicare a homosexualității la rang de „normalitate”. Or, Sfânta Scriptura, afirmă fără echivoc: homosexualitatea este un păcat.

Propaganda LGBT în școli este un atac dur la adresa instituției familiei, a valorilor morale, precum și a normelor etice. Încurajarea globalizantă a libertinismului în rândul adolescenților nu va aduce în timp, decât la autodistrugerea spirituală a umanității.

Ținem să subliniem faptul, că nu încercăm să instigăm la ură împotriva unor categorii de cetățeni ai țării noastre, ci doar să ne apărăm valorile și tradițiile, pentru a oferi tinerei generații o educație sănătoasă și demnă, în spiritul învățaturii creștin-ortodoxe, care a stat la baza genezei poporului nostru și prin care am supraviețuit de-a lungul timpului în pofida nenumăratelor intemperii istorice prin care ne-a fost dat să trecem”.

Pe 14 noiembrie, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, Maia Bănărescu, a făcut un [apel](#) către autoritățile publice și societatea civilă de a prioritiza interesele superioare ale copilului. Totuși, în acest apel a fost transferată responsabilitatea pentru discursurile de ură din

partea multor lideri politici și pe cei, care au creat această campanie: „Ombudsmanul Copilului atrage atenția societății civile și autorităților guvernamentale asupra sensibilității subiectului discutat și recomandă tratarea acestuia într-un mod holistic copilului, astfel încât să nu fie afectată siguranța și dezvoltarea beneficiarilor finali, a copiilor. (...)”

Totodată, Ombudsmanul Copilului mai atrage atenția asupra faptului că o societate modernă care se pretinde a fi democratică, ar trebui să tindă spre eradicare stigmatizării și a prejudecăților bazate pe stereotipuri legate de orientarea sexuală și identitatea de gen. Astfel, societatea contemporană ar trebui să ofere un climat prielnic pentru dezvoltarea oricărui copil, indiferent de mediul din care provine sau în care se află. Anume aceste acțiuni fiind drept o hârtie de turnesol care separă democrația veritabilă de mimarea unei protecții a drepturilor copilului. (...)

Aceste programe nicidecum nu ar trebui să comporte un caracter abuziv sau unul de șoc pentru societate. Persoanele responsabile urmează să plaseze mesaje care nu vor bulversa societate și nu vor crea o repulsie în aspect cu tematica abordată. Totodată, este recomandabil ca înainte de lansare unor astfel de campanii, să fie petrecută o campanie premergătoare de informare, inclusiv pentru autoritățile publice centrale din domeniu, or neglijarea instituțiilor publice cheie din domeniu nu poate fi acceptată și nu contribuie la atingerea scopurilor scontate”.

Drept rezultat a acestor reacții homofobe și transfobe a fost crearea unei alte campanii [„Copiii LGBT există”](#).

Pe data de 23 decembrie, pe mai multe rețele de socializare s-au publicat [postări](#) cu următorul conținut: „Tînără jurnalistă, prezentatoare de știri rămasă pe drumuri și cu ratele de credit majorate forțat. Rodica Cravenco este doar una din victimele politicii sadiste a guvernanților noștri. Iată așa pleacă tinerii din țară. Așa vom pleca toți. Aceasta este grija față de cetățeni manifestată din plin de "proeuropeni". În schimb, au grijă să legalizăm căsătoriile de același sex și să ne oblige să vindem pământul străinilor. Asta da europenizare...”

Cazuri raportate de beneficiarii Centrului de Informații GENDERDOC-M

Cazul 1: Pe 7 iunie, Vadim Musteață, colaborator de poliție a lăsat următorul comentariu la interviul lui Marin Pavlescu, bărbatul homosexual care a fost hărțuit în Armata Națională: „Dute acasă și te ține de mână cu toți dracii, deatâta că spurcați pământul”. Acest comentariu a fost raportat către Ministerul Afacerilor Interne. Răspunsul MAI a fost: „Vă mulțumim pentru notificare. Am semnalat situația către Inspectoratul General al Poliției. Rezultatele anchetei de serviciu vor fi comunicate părților interesate. Menționăm că Ministerul Afacerilor Interne promovează coeziunea socială și nu tolerează discursul incitant la ură sau comportamente nedemne funcționarului public”.

Cazul 2: Pe 14 iunie 2022, directoarea Centrului de Informații GENDERDOC-M, Anastasiia Danilova, a trimis către mai multe ONG-uri din Republica Moldova invitația de a participa la Marșul Pride. Un reprezentant al Federației familiilor pentru unificare și pace în lume din Moldova, Serghei Roscot, a răsuns cu următorul mesaj: „Salutare, eu sunt împotriva astfel de marșe! Tineri în fuste și fără chiloși. Tinerele tot așa. Adresați-vă la psihoterapeut! Sunt consecințe ale traumelor din copilărie. O zi bună!”. Această scrisoare a fost făcută publică, inclusiv pentru finanțatorii acestui ONG. Pe data de 17, autorul a trimis un alt mesaj pe adresa organizației: „Îmi pare rău pentru mesajul care l-am trimis. Recunosc că nu este demn. Îmi cer scuze dacă am supărat pe cineva”.

VIOLENȚĂ ȘI INCIDENTE MOTIVATE DE PREJUDECATĂ

Pe 21.04.2022 a fost votată [Legea nr. LP111/2022](#) pentru modificarea unor acte normative cu privire la crimele și discursul motivate de prejudecată. Legea conține Articolul 134(21) - Motive de prejudecată cu criteriile protejate „orientare sexuală și identitate de gen”, indiferent dacă fapta este comisă în privința persoanei care posedă astfel de caracteristici protejate, în privința bunurilor acesteia ori asociate cu aceasta sau în privința persoanei care acordă suport persoanelor ce posedă astfel de caracteristici protejate ori se asociază cu acestea, această asociere fiind una reală sau percepută ca fiind reală. Art. I. – Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: La articolul 77 alineatul (1) litera d), textul „ură socială, națională, rasială sau religioasă” se substituie cu cuvântul „prejudecată”.

Astfel, începând cu 3 iunie 2022, crimele săvârșite din motive de prejudecată sunt pedepsite mai grav, acest motiv fiind circumstanță agravantă.

Cazuri raportate de beneficiarii Centrului de Informații GENDERDOC-M

Cazul 1: Irina este o femeie trans care locuiește cu părinții. Pe 2 februarie, Irina a comunicat Centrului GENDERDOC-M că părinții ei o impun să oprească tranziția pe care a început-o sau să părăsească casa în care locuiește împreună cu ei. Irina a fost consultată despre dreptul la spațiul locativ și alte drepturi și a fost asistată în depunerea plângerii la Consiliul pentru asigurarea egalității.

Cazul 2: M. este un homosexual de 17 ani, dintr-un oraș mic din Moldova, care locuiește cu sora sa mai mare, părinții fiind plecați la muncă în Federația Rusă. Pe 18 aprilie, M. s-a adresat organizației cu plângerea că este amenințat și supus violenței verbale și psihologice din partea membrilor familiei, din cauza orientării homosexuale. Familia îl forțează „să-și schimbe orientarea sexuală” și să-și tundă părul, altfel îl vor bate, îi vor lua documentele de la liceu și îl vor înrola forțat în armată sau îl vor interna la spitalul de psihiatrie, sau îl vor duce forțat în Federația Rusă.

M. a fost consultat despre drepturile și libertățile lui și despre acțiunile pe care trebuie să le ia în situația în care aceste amenințări vor fi îndeplinite. La moment, M. a refuzat ajutorul în a depune o plângere la poliție. La fel, M. a refuzat reprezentanții organizației să ia măsuri de prevenire printr-o întrevvedere cu comisariatul de poliție din orașul în care locuiește. Mai târziu, M. s-a adresat avocatei Centrului pentru a începe procedura de emancipare, pentru a putea pleca de acasă și începe o viață independentă.

Cazul 3: Pe 7 iunie, după câteva interviuri mai multor mass-media din Gagauzia în urma votării hotărârii deputaților Adunării Generale a Găgăuziei, Angela Frolov, coordonatoarea Programului Lobby și Advocacy al Centrului de Informații GENDERDOC-M, a primit o amenințare pe rețeaua de socializare Facebook: „*Curvo, nu îndrăzni să vorbești de Găgăuzia, să nu îndrăznești nici să calci pe acest pământ sfânt, să nu dea domnul voi, pederăștilor, să veniți în Moldova, vă vom prinde câte unul și vă vom da foc. Nici această creatură Sandu nu o să vă ajute cu procurorii și judecătorii ei corupți. Vă vom tăia ca pe ultimele bovine, ca pe șacali, să nu îndrăzniți să veniți, nu veți dobândi nimic*”.

Pe această amenințare a fost depusă o plângere la poliție, dar nu a urmat niciun rezultat. Poliția nu a întreprins nimic pentru a găsi și pedepsi agresorul.

EGALITATE ȘI NEDISCRIMINARE

Pe data de 15 decembrie 2022, în cadrul ședinței plenare, cu votul a 53 de deputați, a fost aprobat, în lectură finală proiectul de lege pentru modificarea cadrului normativ privind nediscriminarea și asigurarea egalității.

Proiectul reprezintă un set de amendamente la Codul Contravențional, Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, Legea nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, Legea nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, menite să elimine deficiențele legislative depistate pe parcursul celor 10 ani de implementare.

Printre cele mai importante prevederi ale proiectului aprobat se regăsește extinderea listei de criterii protejate, aprobată prin Legea 121/2012, inclusiv orientarea sexuală și identitatea de gen; Împuternicirea Consiliului de a efectua vizite de documentare a faptelor de discriminare; Împuternicirea Consiliului de a aplica sancțiuni contravenționale pentru neexecutarea recomandărilor și prescripțiilor emise, etc.

Marin Pavlescu aflat în serviciu militar a declarat că a fost hărțuit în unitatea militară după ce s-a aflat despre faptul că este homosexual. Pe marginea cazului a fost depusă o plângere la Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității (CPEDA).

Pe 28 ianuarie 2022, în cadrul audierilor desfășurate de CPEDA pe cauza Marin Pavlescu vs. Unitatea Militară Brigada nr. 2 „Ștefan cel Mare” infanterie motorizată, dl. Petru Corciun, reprezentantul Ministerului Apărării, a invocat că plângerea depusă nu este fundamentată, întrucât *„mai întâi de toate petiționarul urma să probeze că este homosexual în baza unui certificat medical, o simplă declarație nu este temei că aceasta persoană este de orientare homosexuală. Este nevoie de poze care atestă acest lucru... În societate zilnic o mulțime declară: unul e prinț, altul e rege. Consiliul trebuie să ia în calcul și acest probatoriu pentru a stabili, dacă tânărul este gay sau nu”*.

Înregistrarea acestei declarații a fost făcută publică de către Marin Pavlescu pe data de 2 februarie, și a fost obiectul a zeci de știri în mass-media din Moldova și România, urmate de mii de comentarii de indignare și critică din partea cetățenilor. În urma acestor comentarii, Ministerul Apărării a publicat o [declarație](#) în care a comunicat: *„În legătură cu răspândirea pe rețelele sociale și pe unele surse media a unei înregistrări din cadrul ședinței de audieri de la Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității din Republica Moldova, cu referire la cazul Brigada ”Ștefan cel Mare” vs Marin Pavlescu, Ministerul Apărării comunică următoarele: Ministerul Apărării condamnă ideile prezentate și respinge orice formă de discriminare în cadrul structurilor sale, precum și orice ingerință în viața privată a militarilor.*

Ministrul Apărării, Anatolie Nosatîi, a dispus o anchetă de serviciu în cadrul Inspectoratului Militar, pentru a clarifica circumstanțele, care au condus la exprimarea punctului de vedere personal al reprezentantului Ministerului în cadrul ședinței, fără a fi fost coordonat în prealabil.

De asemenea, pentru prevenirea oricărei forme de bullying și discriminare, ministrul Apărării a dispus întreprinderea unor măsuri instructiv-educative, care să se adreseze atât militarilor în termen, cât și personalului Ministerului Apărării. Instituția reiterează importanța respectării plenare a drepturilor fundamentale în cadrul serviciului militar”.

În aceeași zi, Ministerul a trimis către Centrul GENDERDOC-M o scrisoare cu propunere de parteneriat pentru instruirea psihologilor militari.

Pe data de 18 mai 2022, a fost semnat un contract cu firma Robist Plus pentru închirierea spațiului lor pentru petrecerea evenimentului Pride Park în timpul Festivalului Moldova Pride.

Pe 16 iunie, administratoarea firmei a telefonat-o pe una din colaboratoarele centrului GENDERDOC-M și a informat-o că a aflat de la mass-media că pe 18 iunie va avea loc un eveniment susținut de „gay”, iar noi, ca organizație, nu am informat-o despre asta, din acest motiv refuză să mai prelungească contractul și, dacă știau că e pentru homosexuali, refuzau din start. Apoi, administratoarea a spus că i-a sunat un domn de la Unuinea Scriitorilor și le-a

interzis să ofere spațiul pentru homosexuali. Administratoarea a menționat că știe și din presă că primarul municipiului Chișinău, Ion Ceban, va interzice marșul homosexualilor și a folosit asta ca un alt argument pentru a ne refuza. Avocatei Doina Ioana Strășteanu, care a mers la ei să se clarifice, i-au spus că „au fost sunați de Primărie și li s-a spus că le vor lua licența, dacă primesc homosexualii în acel local”. Primăria, însă, a înfirmat aceste declarații, „nimeni nu are așa mandat să sune”.

Pe acest caz a fost depusă o plângere la Consiliul pentru asigurarea egalității pe discriminare.

Cazuri raportate de beneficiarii Centrului de Informații GENDERDOC-M

Cazul 1: Pe data de 2 octombrie la Aeroportul Chișinău, o persoană non-binară din Rusia a cerut azil. La controlul de pașapoarte i s-a spus că în Moldova nu mai sunt locuri, îl numeau „pidaras” și îl impuneau să semneze un document, precum că este de acord să fie trimis înapoi. După implicarea avocaților de la Centrul de Drept al Avocaților, persoana a fost lăsată să completeze cererea de azil, apoi să intre în țară.

SITUAȚIA PERSOANELOR TRANS

Potrivit ultimei versiuni a Clasificării internaționale a bolilor și a problemelor de sănătate înrudite (ICD-11), publicat de OMS, „tulburările de identitate de gen” au fost reclasificate drept „incongruență de gen”. Neconformitatea de gen este acum inclusă în capitolul despre sănătatea sexuală, în loc de „tulburare mintală”, cum era în clasificarea precedentă.

Totuși, Republica Moldova încă nu a făcut niciun pas pentru a schimba sistemul în conformitate cu această decizie. Persoanele trans sunt în continuare obligate să ofere certificat cu diagnoza „transexualitate”, pentru a putea cere schimbarea genului și numelui în actele de identitate. Până în prezent, schimbarea actelor este posibilă doar prin decizia instanțelor de judecată, proces care durează în jur de 6-12 luni.

Comisia de constatarea a tulburării identității de gen, din cadrul IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie, care oferă acest diagnostic, nu are o pagină web și nu oferă nicăieri online contactele sau, cel puțin, denumirea corectă a acestei comisii. Prin urmare, unica soluție este ca persoanele trans să se adreseze pentru informații la GENDERDOC-M.

Investigarea psihiatrică a persoanelor trans ar putea fi abrogată, în mod logic, când statele membre OMS vor trece la folosirea obligatorie a ICD-11. Până atunci, medicii sunt obligați să respecte procedura.

În Republica Moldova poți face operație de schimbare a vocii, orhiectomie, mastectomie. Totuși, polița medicală acoperă doar orhiectomia (operație chirurgicală prin care se indepartează unul sau ambele testicule). Este o operație care se consideră necesară în cazul în care pacientul trece printr-o terapie hormonală, pentru a reduce din efortul sistemului hormonal.

Din 2010, prin intermediul avocatei care reprezintă drepturile și interesele persoanelor transgen din Republica Moldova, se depun cereri în instanțele de judecată pentru a obține o procedură clară și previzibilă de schimbare a actelor de stare civilă și a actelor de identitate, ca urmare a schimbării sexului și a identității de gen. Ca urmare a acestor litigii, inițiate în judecată și expunerea problemei în public, Curtea Supremă de Justiție a emis Recomandarea nr. 16 privind procedura de examinare a cererilor ce țin de rectificarea actelor stării civile ca urmare a schimbării sexului, iar Ministerul Sănătății din Republica Moldova a emis Ordinul nr. 1268 la 17.12.2012 cu privire la instituirea Comisiei de constatare a tulburării de gen. La ziua de azi, ca rezultat al primelor dosare inițiate în judecată și a multiplelor eforturi de advocacy realizate de Centrul GENDERDOC-M ca asociație obștească, doar aceste două acte reglementează procedura de schimbare a actelor de stare civilă pentru persoanele transgen, alte mecanisme legale în Republica Moldova nu există.

După 4 ani de litigii, multiple contestări, rejudicări, apeluri și recursuri, Serviciul Stare Civilă s-a resemnat cu explicațiile oferite de Curtea Supremă de Justiție, cu procedura instituită prin ordinul Ministerului Sănătății și a adoptat poziția de a lăsa la discreția instanțelor judecătorești naționale soluționarea cererilor de schimbare a actelor de stare civilă pentru persoanele transgen. Mai concret, se proceda astfel: persoana transgen depunea toate actele cu cererea la oficiul stării civile din raza teritorială a Spitalului Clinic de Psihiatrie or. Codru în cadrul căreia activa Comisia, oficiul stării civile emitea decizie-refuz, persoana cu avocata contesta actul în procedura contenciosului administrativ, instanța emitea hotărârea de admitere integrală a cererii de chemare în judecată către Oficiul Stării Civile și hotărârea intra în vigoare în 30 de zile de la emitere în lipsa unei cereri de apel de la Oficiul Stării Civile. Astfel, persoanele transgen parcurgeau calea schimbării actelor prin procedură administrativă și judiciară care dura aproximativ 4-6 luni, de la depunerea cererii la Oficiul Stării Civile până la ridicarea hotărârii cu ștampila „definitivă și executorie”.

Situația creată nu era ideală, dar, cel puțin, s-a identificat o procedură clară și previzibilă pentru persoanele transgen pe care să o parcurgă pentru colectarea înscrisurilor (inclusiv, concluzia Comisiei medicale privind identitatea de gen și transexualism) și obținerea unui act (hotărârea judecătorească irevocabilă) în temeiul căruia să-și schimbe actele.

Situația s-a schimbat atunci, când a fost înființată Agenția Servicii Publice și anume: nu se emit decizii-refuz la cererile persoanelor transgen privind schimbarea actelor de stare civilă, se eliberează scrisori; hotărârea instanței de judecată privind admiterea cererii de chemare în judecată se contestă de Agenția Servicii Publice cu apel și apoi, după caz, cu recurs; se afirmă că ordinul Ministerului Sănătății nr. 1268 din 17.12.12 este ilegal, iar Certificatul medical eliberat de Comisia privind constatarea tulburării identității de gen nu este „actul oficial privind schimbarea sexului” după cum e indicat în Art. 66 Legea nr. 100 privind actele de stare civilă; instigă instanțele de judecată, cu succes câteodată, să respingă cererea de chemare în judecată pe motiv că persoanele transgen nu au făcut dovada faptului că și-au schimbat chirurgical sexul biologic și că nu au prezentat „actul oficial privind schimbarea sexului” termenul indicat în Art. 66 Legea nr. 100 privind actele de stare civilă.

Deși în fiecare caz, din 2017, prin încheieri de respingere a recursului depus de Agenția Servicii Publice sau prin decizia de admitere a cererii de recurs, depusă de avocata persoanei transgen, Curtea Supremă de Justiție obligă Agenția Servicii Publice să emită decizia de aprobare a modificărilor la rubrica „sex” și „prenume” a persoanei în certificatul de naștere, acțiunile Agenției Servicii Publice duc la târăgănarea nejustificată a soluționării cererii persoanei transgen (de la depunerea cererii până la actul judecătoresc final al CSJ trec 2,5 sau 3 ani) și cauzează sentimente de frustrare, anxietate și umilință pentru că de fiecare dată Agenția Servicii Publice insistă că, fără intervenția chirurgicală la organele genitale, persoana nu are dreptul să ceară modificarea certificatului de naștere și, astfel, să obțină și actul de identitate care să reflecte schimbarea și realitatea în care trăiește solicitantul.

Ca rezultat, am revenit la situația anilor 2010-2012, când, în baza acelorași motive abuzive și arbitrare, Serviciul Stare Civilă refuza satisfacerea cererilor de schimbare a certificatului de naștere și se opunea solicitării înaintate de persoana transgen, prin contestarea actelor judecătorești, implicarea factorului politic, revizuirea hotărârilor. În continuare, persoanele transgen refuzate se confruntă cu multiple probleme: refuz de a li se deschide cont bancar, nu pot vota, nu pot călători, probleme la serviciu, dacă sunt angajați, sau la angajare în câmpul muncii și altele, pentru că în acte este bărbat, iar de facto este femeie și arată ca o femeie, și invers.

ASP până în prezent nu este prietenoasă și deschisă la schimbarea documentelor pentru persoanele trans. GENDERDOC-M s-a adresat Consiliului pentru egalitate în care s-a plâns pe discriminare din partea statului și a ASP la acest subiect. Consiliul a dat o decizie prin care confirmă discriminarea, însă ASP a atacat această decizie în instanța de judecată.

Până în prezent nu există nicio acțiune întreprinsă de Guvernul Republicii Moldova pentru introducerea unei proceduri pe care persoana transgen să o urmeze pentru a obține acest

„act oficial privind schimbarea sexului”, asupra căruia insistă atât de mult Agenția Servicii Publice. În lipsa unei alte proceduri, ambii reclamați pun pe umerii persoanelor transgen sarcina imposibilă de a prezenta un act pe care nimeni nu-l eliberează.

În anii 2011-2012, într-un șir de corespondență dintre avocata Doina Ioana Străisteanu cu Serviciul Stare Civilă, Ministerul Sănătății și Ministerul Justiției, exponenții Guvernului Republicii Moldova susțineau că există un proiect de lege care vine să propună această procedură pentru a clarifica și soluționa definitiv problema schimbării actelor pentru persoanele transgen. În realitate, Guvernul nu a întreprins nimic decât să creeze o instituție publică nouă care discriminează și instigă la discriminare pe criteriul identității de gen împotriva persoanelor transgen. Situația nu mai poate fi tolerată, deoarece nicio mediere sau împăcare pașnică nu este posibilă.

Cu toate acestea, GDM face mai mulți pași pentru promovarea votării acestei legi cât mai rapid. A fost creat un grup de lucru format din activiști LGBT și specialiști din diverse domenii: juriști, medici, reprezentanții oficiului Ombudsman. Rolul grupului de lucru este informarea statului despre situația persoanelor trans și explicarea necesității acestei legi.

Câteva persoane din grupul pentru suport al persoanelor trans* au creat un grup de inițiativă, Felis Transgender Advocacy Group. Grupul urmează să facă activism trans.